

[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Οικογενειακά Και Κληρονομικά Θέματα](#) > [Διαζύγιο Και Δικαστικός Χωρισμός](#) > [Spain](#)

Διαζύγιο και δικαστικός χωρισμός

Περιεχόμενο που
παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Ποιες είναι οι προϋποθέσεις έκδοσης διαζυγίου;

Μετά τη μεταρρύθμιση βάσει του νόμου 15/2005, η έκδοση διαζυγίου στην Ισπανία δεν προϋποθέτει προηγούμενη διάσταση των συζύγων ή νόμιμους λόγους διαζυγίου.

Η διαδικασία έκδοσης διαζυγίου κινείται από έναν μόνον από τους συζύγους ή από τους δύο συζύγους από κοινού ή από τον ένα σύζυγο με τη συναίνεση του άλλου. Για την έκδοση απόφασης διαζυγίου πρέπει να πληρούνται οι κατωτέρω όροι και προϋποθέσεις:

1. παρέλευση τριών μηνών από την τέλεση του γάμου, εάν η διαδικασία έκδοσης διαζυγίου κινείται με κοινή αίτηση των συζύγων ή με αίτηση του ενός συζύγου με τη συναίνεση του άλλου·
2. παρέλευση τριών μηνών από την τέλεση του γάμου, εάν η διαδικασία έκδοσης διαζυγίου κινείται με αίτηση του ενός συζύγου·
3. δεν ισχύει χρονικός περιορισμός για την υποβολή αίτησης διαζυγίου, όταν υπάρχουν ενδείξεις κινδύνου κατά της ζωής, σωματικής ακεραιότητας, ελευθερίας, ηθικής ακεραιότητας ή γενετήσιας ελευθερίας και ακεραιότητας του αιτούντος συζύγου ή των τέκνων ενός ή αμφότερων των συζύγων.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι δικαίωμα υποβολής αίτησης —και χορήγησης— διαζυγίου έχει ο ένας από τους δύο συζύγους, εφόσον δεν επιθυμεί τη συνέχιση του γάμου, ο δε καθ' ού η αίτηση σύζυγος δεν έχει δικαίωμα να αντιταχθεί στο διαζύγιο για πραγματικούς λόγους. Ο αιτών μπορεί να υποβάλει αίτηση εφόσον έχει παρέλθει το ανωτέρω χρονικό διάστημα ή, στην τελευταία περίπτωση, χωρίς χρονικό περιορισμό.

Με την αίτηση έκδοσης διαζυγίου ξεκινάει η συναινετική ή κατ' αντιδικία διαδικασία έκδοσης διαζυγίου.

Στην πρώτη περίπτωση, η αίτηση συνοδεύεται από συμφωνητικό διαζυγίου με τα σημεία στα οποία έχει επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με τη φροντίδα των τέκνων τη γονική μέριμνα των οποίων έχουν και οι δύο σύζυγοι, την άσκηση της γονικής μέριμνας και, κατά περίπτωση, το πρόγραμμα επικοινωνίας και διαμονής των τέκνων με τον γονέα στην οικία του οποίου δεν έχουν τη συνήθη διαμονή τους, καθώς και, εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο, το πρόγραμμα επικοινωνίας των εγγονιών με τον παππού και τη γιαγιά τους, λαμβανομένου πάντοτε υπόψη του συμφέροντος των τέκνων, την τύχη των κατοικίδιων ζώων, κατά περίπτωση, λαμβανομένου υπόψη του συμφέροντος των μελών της οικογένειας και της καλής μεταχείρισης των εν λόγω κατοικίδιων· την κατανομή του χρόνου συμβίωσης και φροντίδας τους, αν αυτό κρίνεται απαραίτητο, καθώς και τα καθήκοντα που σχετίζονται με τη φροντίδα των κατοικίδιων, τον καθορισμό της χρήσης της οικογενειακής κατοικίας και οικοσκευής, τη συνεισφορά στα βάρη του γάμου και την καταβολή διατροφής, καθώς και τον τρόπο επικαιροποίησής τους και τις συναφείς εγγυήσεις, κατά περίπτωση, καθώς και, την εκκαθάριση, εφόσον προσήκει, του γαμικού περιουσιακού καθεστώτος και την αντισταθμιστική διατροφή που πρέπει να καταβληθεί, κατά περίπτωση, σε έναν από τους συζύγους.

Στη δεύτερη περίπτωση, η αίτηση συνοδεύεται από πρόταση μέτρων σχετικά με τα αποτελέσματα που θα επιφέρει το διαζύγιο ή ο δικαστικός χωρισμός, τα οποία θα συζητηθούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Εάν οι σύζυγοι αδυνατούν να έλθουν σε συμφωνία, αποφάινεται η δικαστική αρχή.

Αρμόδια να αποφασίσουν σχετικά με την αίτηση είναι σε κάθε περίπτωση τα δικαστήρια, σε περίπτωση ανήλικων χειράφρετων τέκνων ή ενήλικων τέκνων για τα οποία έχουν αποφασιστεί δικαστικώς μέτρα στήριξης που εμπλέκουν τους γονείς τους.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν τέκνα, αρμόδιος είναι (κατόπιν επιλογής των μερών) ο δικαστικός γραμματέας ή ο συμβολαιογράφος.

Τα μέλη του διπλωματικού σώματος ή οι πρόξενοι, κατά την άσκηση των συμβολαιογραφικών καθηκόντων τους, δεν μπορούν να συνάψουν συμβολαιογραφική πράξη δικαστικού χωρισμού ή διαζυγίου.

Οι διατάξεις περί ακύρωσης του γάμου, δικαστικού χωρισμού και διαζυγίου ισχύουν σε όλους τους γάμους μεταξύ προσώπων του ίδιου ή διαφορετικού φύλου, καθώς ο νόμος 13/2005 αναγνωρίζει ότι ο γάμος συνεπάγεται τις ίδιες απαιτήσεις και αποτελέσματα, ανεξαρτήτως αν είναι του ίδιου ή διαφορετικού φύλου.

2 Ποιοι είναι οι λόγοι διαζυγίου;

Με τις μεταρρυθμίσεις που εισήγαγε ο νόμος 15/2005, δεν απαιτείται στην Ισπανία η ύπαρξη νόμιμου λόγου διαζυγίου, καθώς η διατήρηση του συζυγικού δεσμού θεωρείται έκφραση της ελεύθερης βούλησης των συζύγων.

Η μόνη ισχύουσα απαίτηση είναι η παρέλευση του χρονικού διαστήματος της παραγράφου 1.

3 Ποιές είναι οι νομικές συνέπειες του διαζυγίου όσον αφορά:

3.1 τις προσωπικές σχέσεις των συζύγων (π.χ. επώνυμο);

Η πρώτη συνέπεια του διαζυγίου είναι η λύση του συζυγικού δεσμού, με την οποία παύει η υποχρέωση των συζύγων να συνοικούν και να παρέχουν αμοιβαία υποστήριξη στο πλαίσιο του συζυγικού δεσμού. Οι σύζυγοι είναι πλέον ελεύθεροι να τελέσουν νέο γάμο.

Σύμφωνα με το δίκαιο της Ισπανίας, η σύζυγος δεν υποχρεούται να λάβει το επώνυμο του συζύγου μετά τον γάμο, όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες.

3.2 την κατανομή των περιουσιακών στοιχείων των συζύγων;

Το διαζύγιο επιφέρει τη λύση του γαμικού περιουσιακού καθεστώτος και την εκκαθάριση των κοινών περιουσιακών στοιχείων που ενδεχομένως έχουν αποκτήσει οι σύζυγοι, με αποτέλεσμα την κατανομή μεταξύ τους των κοινών περιουσιακών στοιχείων, διαδικασία η οποία καθορίζεται από το περιουσιακό καθεστώς το οποίο διέπει τον γάμο.

3.3 τα ανήλικα τέκνα των συζύγων;

Ο δικαστικός χωρισμός, η ακύρωση του γάμου και το διαζύγιο δεν απαλλάσσουν τους γονείς από τις υποχρεώσεις τους έναντι των τέκνων τους.

Όσον αφορά τα ατομικά μέτρα που αφορούν τα κοινά τέκνα, θα πρέπει να προσδιορίζονται:

α) η επιμέλεια των τέκνων,

β) η κατανομή της γονικής μέριμνας των τέκνων και

γ) τα δικαιώματα διαμονής και προσωπικής επικοινωνίας σχετικά με τα τέκνα. Το σύνολο των μέτρων αυτών καλύπτεται από την έννοια της «γονικής μέριμνας» στις ενωσιακές πράξεις.

Η άσκηση της γονικής μέριμνας λαμβάνει πάντοτε χώρα με γνώμονα το συμφέρον των τέκνων, σε συνάρτηση με την προσωπικότητά τους και με σεβασμό των δικαιωμάτων τους και της φυσικής και διανοητικής τους ακεραιότητας. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει τα ακόλουθα καθήκοντα και δικαιώματα:

1. τη φροντίδα των ανήλικων τέκνων, την παραμονή τους με τον γονέα, τη διατροφή τους, την ανατροφή τους

και την εξασφάλιση ολοκληρωμένης εκπαίδευσης,

2. την εκπροσώπηση των ανηλίκων και τη διαχείριση της περιουσίας τους και

3. τον προσδιορισμό του τόπου συνήθους διαμονής των ανηλίκων τέκνων που μπορεί να τροποποιείται μόνο με τη συναίνεση και των δύο γονέων ή, ελλείψει αυτής, με απόφαση του δικαστηρίου. Η αλλαγή του τόπου διαμονής των ανηλίκων τέκνων χωρίς τη συναίνεση αμφοτέρων των γονέων μπορεί να συνιστά απαγωγή τέκνου.

Όσον αφορά την επιμέλεια των τέκνων, κατά τον καθορισμό ενός συστήματος επιμέλειας από τον έναν γονέα ή ενός συστήματος κοινής επιμέλειας και από τους δύο γονείς προέχει το συμφέρον του ανηλίκου τέκνου.

Στην Ισπανία συμβιώνουν διαφορετικά νομικά συστήματα στις αυτόνομες κοινότητες που διαθέτουν τους δικούς τους κανόνες οικογενειακού δικαίου, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε κάθε υπόθεση.

Σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα γίνεται δεκτή η κοινή επιμέλεια των τέκνων κατόπιν αίτησης των γονέων στην πρόταση του συμφωνητικού διαζυγίου ή όταν αμφότερα τα μέρη συμφωνήσουν σχετικά κατά τη διαδικασία. Ελλείψει συμφωνίας, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει σχετικά, κατόπιν αιτήματος ενός από τα μέρη, αφότου ακούσει τη γνώμη της εισαγγελίας, με γνώμονα την προστασία του βέλτιστου συμφέροντος των ανηλίκων τέκνων. Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Ανώτατου Δικαστηρίου η κοινή επιμέλεια των τέκνων δεν αποτελεί την εξαίρεση αλλά την κανονική και μάλιστα επιθυμητή κατάσταση, εφόσον επιτρέπει την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας των τέκνων με αμφοτέρους τους γονείς τους, ακόμη και σε καταστάσεις κρίσης, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό είναι εφικτό.

Όσον αφορά τη διατροφή των κοινών τέκνων, βασική αρχή είναι ότι η διάρρηξη των σχέσεων μεταξύ των γονέων δεν τους απαλλάσσει από τις υποχρεώσεις τους έναντι των τέκνων τους. Επομένως, και οι δύο γονείς οφείλουν να συνεχίσουν να συνεισφέρουν στη διατροφή τους. Ως διατροφή νοείται οτιδήποτε είναι απαραίτητο για τη διαβίωση, τη στέγαση, την ένδυση και την ιατρική περίθαλψη, την εκπαίδευση και τη μόρφωση των ανηλίκων τέκνων, αλλά και μετά την ενηλικίωσή τους σε περίπτωση που δεν έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους για αιτίες που δεν δύνανται να τους καταλογιστούν.

Αυτό συνεπάγεται συνήθως ότι ο γονέας που δεν έχει την επιμέλεια των τέκνων οφείλει να καταβάλλει διατροφή στον γονέα που έχει αναλάβει την επιμέλεια, έως ότου τα εν λόγω τέκνα αποκτήσουν οικονομική ανεξαρτησία ή περιέλθουν σε οικονομική δυσπραγία με δική τους υπαιτιότητα. Στην περίπτωση συστήματος κοινής επιμέλειας το συνηθέστερο είναι ο κάθε γονέας να αναλαμβάνει τις συνήθεις δαπάνες των τέκνων για το χρονικό διάστημα που βρίσκονται μαζί του (δαπάνες ένδυσης, διατροφής ή στέγασης), ενώ οι υπόλοιπες δαπάνες καλύπτονται μέσω κοινού τραπεζικού λογαριασμού στον οποίο συνεισφέρει ο κάθε γονέας σε μηνιαία βάση ή κατανέμονται σε συνάρτηση με τις οικονομικές δυνατότητες του κάθε γονέα. Ωστόσο, αν οι οικονομικές δυνατότητες των δύο γονέων διαφέρουν σημαντικά, είναι δυνατόν ο ένας να καταβάλλει ένα χρηματικό ποσό στον άλλο, προκειμένου ο τελευταίος να καλύπτει τις δαπάνες για τα τέκνα κατά το χρονικό διάστημα που είναι μαζί του.

Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο έχει καταρτίσει [Πίνακες για τον καθορισμό της διατροφής των τέκνων σε διαδικασίες οικογενειακού δικαίου](#), και μέσω της σχετικής διαδικτυακής εφαρμογής είναι δυνατόν να κάνει κάποιος τους υπολογισμούς του για κάθε περίπτωση με απλό τρόπο.

Η εν λόγω εφαρμογή έχει καθαρά καθοδηγητικό χαρακτήρα.

3.4 την υποχρέωση καταβολής διατροφής στον άλλο σύζυγο;

Εάν ο δικαστικός χωρισμός ή το διαζύγιο κλονίζει την οικονομική ισορροπία εις βάρος του ενός συζύγου έναντι του άλλου, προκαλώντας επιδείνωση της θέσης του σε σχέση με την κατάστασή του πριν από τη λύση του γάμου, ο θιγόμενος σύζυγος έχει δικαίωμα να λάβει από τον άλλο αποζημίωση, η οποία μπορεί να συνίσταται είτε σε διατροφή που καταβάλλεται προσωρινά ή για αόριστο χρονικό διάστημα, είτε σε κατ' αποκοπήν πληρωμή, σύμφωνα με τις σχετικές προβλέψεις στο συμφωνητικό του διαζυγίου ή στη δικαστική απόφαση.

Σε ορισμένες περιοχές ισχύουν ειδικές διατάξεις ως προς το θέμα αυτό.

4 Τι σημαίνει στην πράξη ο νομικός όρος «δικαστικός χωρισμός»;

Ο δικαστικός χωρισμός σημαίνει ότι οι σύζυγοι δεν συμβιώνουν πλέον, με άλλα λόγια παύει η υποχρέωση συνοίκησης, αλλά ο συζυγικός δεσμός παραμένει σε ισχύ. Επίσης παύει να ισχύει η δυνατότητα δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων του άλλου συζύγου με την άσκηση της εξουσίας διαχείρισης της οικογενειακής εστίας.

5 Ποιες είναι οι προϋποθέσεις του δικαστικού χωρισμού;

Όπως ισχύει και για το διαζύγιο, μετά τη μεταρρύθμιση βάσει του νόμου 15/2005, δεν απαιτείται στην Ισπανία η ύπαρξη νόμιμου λόγου για τον δικαστικό χωρισμό, καθώς η διατήρηση του συζυγικού δεσμού θεωρείται ως έκφραση της ελεύθερης βούλησης των συζύγων.

Μόνη προϋπόθεση αποτελεί η παρέλευση ελάχιστου χρονικού διαστήματος μετά την τέλεση του γάμου και πριν από την επίσηυση της διαδικασίας δικαστικού χωρισμού (με συγκεκριμένες εξαιρέσεις). Τα εν λόγω χρονικά διαστήματα είναι ίδια με εκείνα για την αγωγή διαζυγίου, όπως αναφέρεται στο σημείο 1.

6 Ποιες είναι οι νομικές συνέπειες του δικαστικού χωρισμού;

Οι έννομες συνέπειες του δικαστικού χωρισμού είναι ίδιες με τις έννομες συνέπειες του διαζυγίου: οι σύζυγοι δεν συμβιώνουν πλέον και παύει να ισχύει η δυνατότητα δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων του άλλου συζύγου βάσει της εξουσίας διαχείρισης της οικογενειακής εστίας. Οι έννομες συνέπειες παράγονται από τη στιγμή που καθίσταται τελεσίδικη η σχετική απόφαση ή από τη στιγμή που αμφότεροι οι σύζυγοι δηλώσουν τη συναίνεσή τους μέσω συμβολαιογραφικής πράξης. Η διαφορά είναι ότι επέρχεται χαλάρωση του συζυγικού δεσμού και όχι λύση του.

Συνεπώς, η συμφιλίωση είναι δυνατή, καθώς δεν έχει λυθεί ο συζυγικός δεσμός. Για να έχει έννομες συνέπειες η εν λόγω συμφιλίωση αμφότεροι οι σύζυγοι οφείλουν ο καθένας χωριστά να γνωστοποιήσουν στο δικαστήριο την απόφασή τους να συμφιλιωθούν. Παράλληλα, εάν οι σύζυγοι διέπονται από το περιουσιακό καθεστώς της κοινοκτημοσύνης (π.χ. της κοινοκτημοσύνης των αποκτημάτων), παύει να ισχύει το εν λόγω καθεστώς και δίνει τη θέση του στο καθεστώς του διαχωρισμού των περιουσιακών στοιχείων.

Επιπλέον, με τον δικαστικό χωρισμό (όπως και με τη διάσταση) δεν ισχύει πλέον το τεκμήριο πατρότητας των τέκνων, βάσει του οποίου θεωρούνται τέκνα του συζύγου τα τέκνα που γεννήθηκαν πριν την παρέλευση 300 ημερών από τον χωρισμό.

7 Τι σημαίνει στην πράξη η έννοια «ακύρωση του γάμου»;

Η ακύρωση του γάμου (η οποία αφορά συζύγους διαφορετικού ή του ίδιου φύλου) συνίσταται στη δικαστική αναγνώριση ελαττωμάτων του γάμου τα οποία τον καθιστούν άκυρο αναδρομικά, κατά τρόπον ώστε να θεωρήσουν τα δικαστήρια ότι ουδέποτε τελέστηκε και ουδέποτε είχε νομική ισχύ. Συνεπώς, μετά την ακύρωση του γάμου οι σύζυγοι ανακτούν την ιδιότητα του άγαμου προσώπου.

Η ακύρωση του γάμου συνεπάγεται τη λύση του συζυγικού περιουσιακού καθεστώτος και την εκκαθάριση της συζυγικής περιουσίας, καθώς και τη διακοπή της υποχρέωσης συμβίωσης και αμοιβαίας υποστήριξης.

Σε αντίθεση με τις περιπτώσεις δικαστικού χωρισμού ή διαζυγίου, η μη ύπαρξη του γάμου σημαίνει ότι δεν οφείλεται οποιαδήποτε αποζημιωτική παροχή μεταξύ των συζύγων, καθώς αυτή προϋποθέτει την ύπαρξη έγκυρου γάμου. Εξαίρεση στη ρύθμιση αυτή αποτελεί η δυνατότητα αποζημίωσης του καλόπιστου συζύγου από τον σύζυγο ο οποίος τέλεσε τον γάμο κακόπιστα.

Οι έννομες συνέπειες οι οποίες ίσχυαν πριν από την έκδοση της απόφασης ακύρωσης του γάμου εξακολουθούν να ισχύουν ως προς τα τέκνα. Οι εν λόγω συνέπειες είναι ίδιες με εκείνες που ισχύουν στην περίπτωση της διάστασης ή του διαζυγίου.

Παράλληλα με την ακύρωση του γάμου από τα πολιτικά δικαστήρια, στην Ισπανία αναγνωρίζονται τα αποτελέσματα αστικού δικαίου που παράγουν οι αποφάσεις των εκκλησιαστικών δικαστηρίων σχετικά με την ακύρωση θρησκευτικού γάμου ή οι ποντιφικικές αποφάσεις σχετικά με τη μη ολοκλήρωση του γάμου που υπόκεινται σε σχετική διαδικασία επικύρωσης (ανάλογη με τη διαδικασία κήρυξης της εκτελεστότητας)

ενώπιον των πρωτοδικείων (στους τόπους στους οποίους υπάρχουν πρωτοδικεία που ειδικεύονται σε θέματα οικογενειακού δικαίου). Οι εν λόγω ρυθμίσεις θεμελιώνονται στη συμφωνία μεταξύ της Ισπανίας και της Αγίας Έδρας σχετικά με νομικά ζητήματα, που υπογράφηκε στις 3 Ιανουαρίου 1979.

8 Ποιοι είναι οι λόγοι ακύρωσης του γάμου;

Οι λόγοι ακύρωσης του γάμου, ανεξάρτητα από τον τύπο τέλεσής του, είναι οι εξής:

1. Ο γάμος τελέστηκε χωρίς τη συναίνεση των μελλονύμφων.
2. Ο γάμος τελέστηκε μολοντί συνέτρεχε κάποιο από τα ακόλουθα κωλύματα, και ειδικότερα:
3. Ο γάμος τελέστηκε χωρίς τη σύμπραξη του ειρηνοδίκη, του δημάρχου ή δημοτικού συμβούλου, του δικαστικού γραμματέα, του συμβολαιογράφου ή άλλου δημόσιου λειτουργού ενώπιον του οποίου όφειλε να τελεστεί ή χωρίς την παρουσία μαρτύρων.
4. Ο γάμος τελέστηκε ενώ ο ένας σύζυγος βρισκόταν σε πλάνη ως προς την ταυτότητα του άλλου ή ως προς προσωπικές ιδιότητές του τελευταίου, οι οποίες υπήρξαν καθοριστικές για τη συναίνεσή του στην τέλεση του γάμου.
5. Ο γάμος τελέστηκε υπό εξαναγκασμό ή σοβαρή απειλή.

9 Ποιες είναι οι νομικές συνέπειες της ακύρωσης ενός γάμου;

Η ακύρωση του γάμου ισχύει αναδρομικά από τον χρόνο τέλεσής του. Συνεπώς, μετά την ακύρωση του γάμου οι σύζυγοι ανακτούν την ιδιότητα του άγαμου προσώπου.

Ωστόσο, οι έννομες συνέπειες οι οποίες ίσχυαν στο πλαίσιο του ακυρώσιμου γάμου, από τον χρόνο τέλεσης έως την ακύρωσή του, εξακολουθούν να ισχύουν ως προς τα τέκνα και ως προς τον σύζυγο ή τους συζύγους που ενήργησαν καλόπιστα.

Ο κακόπιστος σύζυγος δεν συμμετέχει στα αποκτήματα του καλόπιστου συζύγου κατά την εκκαθάριση της συζυγικής περιουσίας.

Επίσης, ο καλόπιστος σύζυγος μπορεί να απαιτήσει αποζημίωση, εφόσον υπήρξε συμβίωση, για την αποκατάσταση του κλονισμού της οικονομικής ισορροπίας που ενδεχομένως προκάλεσε η ακύρωση του γάμου.

10 Υπάρχουν εναλλακτικά εξωδικαστικά μέσα επίλυσης των θεμάτων που αφορούν ένα διαζύγιο, χωρίς προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Στην Ισπανία η οικογενειακή διαμεσολάβηση διέπεται σε κρατικό επίπεδο από τον Νόμο περί διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις: ο νόμος [Νόμος 5/2012 της 6ης Ιουλίου 2012](#) μετέφερε στο εθνικό δίκαιο την οδηγία 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2008, για ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

Οι γενικές αρχές που διέπουν τη διαμεσολάβηση συνοψίζονται στα εξής: εκούσιος χαρακτήρας της διαδικασίας, ελευθερία διάθεσης, αμεροληψία, ουδετερότητα και εμπιστευτικότητα. Πέραν των ανωτέρω αρχών, υπάρχουν κανόνες ή κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες κατευθύνουν τα μέρη στη διαμεσολάβηση, όπως είναι η καλή πίστη και ο αμοιβαίος σεβασμός, καθώς και η υποχρέωση συνεργασίας και αρωγής του διαμεσολαβητή.

Ο ανωτέρω Νόμος 5/2012 διέπει τη «διαμεσολάβηση σε διασυνοριακές διαφορές», δηλ. διαφορές στις οποίες τουλάχιστον το ένα μέρος κατοικεί ή διαμένει συνήθως σε κράτος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο κατοικεί οποιοδήποτε άλλο μέρος της διαφοράς, όταν τα μέρη συμφωνούν να προσφύγουν σε διαμεσολάβηση ή όταν αυτή είναι υποχρεωτική δυνάμει του νόμου. Ο ίδιος νόμος καλύπτει και διαφορές οι οποίες αναμένεται να επιλυθούν ή επιλύονται δυνάμει συμφωνίας διαμεσολάβησης, ανεξαρτήτως του τύπου υπογραφής της συμφωνίας, όταν, κατόπιν μεταβολής του τόπου κατοικίας οποιουδήποτε μέρους, το τελευταίο επιθυμεί την εκτέλεση της συμφωνίας ή την επιβολή των συνεπειών της στην επικράτεια άλλου κράτους.

Οι περισσότερες αυτόνομες κοινότητες έχουν θεσπίσει νόμους για την οικογενειακή διαμεσολάβηση. Αυτό ισχύει στις παρακάτω περιπτώσεις: Αυτόνομη Κοινότητα της Ανδαλουσίας — Ν. 1/2009, της 27ης Φεβρουαρίου 2009, περί οικογενειακής διαμεσολάβησης στην Αυτόνομη Κοινότητα της Ανδαλουσίας· Αυτόνομη Κοινότητα της Αραγονίας — Ν. 9/2011, της 24ης Μαρτίου 2011, περί οικογενειακής διαμεσολάβησης στην Αραγονία·

Πριγκιπάτο των Αστουριών — Ν. 3/2007, της 23ης Μαρτίου 2007, περί οικογενειακής διαμεσολάβησης· Αυτόνομη Κοινότητα των Καναρίων Νήσων — Ν. 15/2003, της 8ης Απριλίου 2003, περί οικογενειακής διαμεσολάβησης· Αυτόνομη Κοινότητα της Κανταβρίας — Ν. 1/2011, της 28ης Μαρτίου 2011, περί διαμεσολάβησης στην Αυτόνομη Κοινότητα της Κανταβρίας· Αυτόνομη Κοινότητα της Καστίλης - Λα Μάντσα — Ν. 4/2005, της 24ης Μαΐου 2005, περί ειδικής κοινωνικής υπηρεσίας οικογενειακής διαμεσολάβησης· Αυτόνομη Κοινότητα της Καστίλης και Λεόν — Ν. 1/2006, της 6ης Απριλίου 2006, περί οικογενειακής διαμεσολάβησης στην Καστίλη και Λεόν· Αυτόνομη Κοινότητα της Καταλωνίας· (ιδιαίτερα σημαντικό σε αυτή την αυτόνομη κοινότητα είναι ότι το νομοθετικό πλαίσιο που κατάρτισε επί του θέματος προβλέπει, στο άρθρο 233 παράγραφος 6 του Αστικού Κώδικα της Καταλωνίας, ότι η δικαστική αρχή μπορεί να παραπέμψει τους συζύγους σε συνάντηση ενημέρωσης για τη διαμεσολάβηση, εφόσον κρίνει ότι υπό τις δεδομένες περιστάσεις εξακολουθεί να είναι πιθανή η επίτευξη συμφωνίας)· Αυτόνομη Κοινότητα της Βαλένθιας — Ν. 7/2001, της 26ης Νοεμβρίου 2001, περί οικογενειακής διαμεσολάβησης στην Κοινότητα της Βαλένθιας· Αυτόνομη Κοινότητα της Γαλικίας — Ν. 4/2001, της 31ης Μαΐου 2001, περί οικογενειακής διαμεσολάβησης· Αυτόνομη Κοινότητα των Βαλεαρίδων Νήσων — Ν. 14/2010, της 9ης Δεκεμβρίου 2010, περί οικογενειακής διαμεσολάβησης στις Βαλεαρίδες Νήσους· Αυτόνομη Κοινότητα της Μαδρίτης — Ν. 1/2007, της 21ης Φεβρουαρίου 2007, περί οικογενειακής διαμεσολάβησης στη Μαδρίτη και Αυτόνομη Κοινότητα της Χώρας των Βάσκων — Ν. 1/2008, της 8ης Φεβρουαρίου 2008, περί οικογενειακής διαμεσολάβησης, μέσω των αντίστοιχα αυτόνομων κοινοβουλίων τους.

Σε εθνικό επίπεδο ο **Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας**, όσον αφορά τον δικαστικό χωρισμό και το διαζύγιο, ορίζει στο άρθρο 770 παράγραφος 7 ότι τα μέρη μπορούν να ζητήσουν με κοινή συμφωνία την αναστολή της διαδικασίας γαμικής διαφοράς για να λάβουν μέρος σε διαμεσολάβηση.

Στις διασυνοριακές γαμικές διαφορές εφαρμόζεται το άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1111 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2019, βάσει του οποίου «[τ]ο νωρίτερο δυνατόν και σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, το δικαστήριο, είτε απευθείας είτε, όπου αρμόζει, με τη συνδρομή των κεντρικών αρχών, καλεί τους διαδίκους να εξετάσουν αν είναι πρόθυμοι να συμμετάσχουν σε διαμεσολάβηση ή άλλο μέσο εναλλακτικής επίλυσης διαφορών, εκτός εάν τούτο αντιβαίνει στο συμφέρον του παιδιού, δεν ενδείκνυται στη συγκεκριμένη υπόθεση ή αναμένεται να καθυστερήσει αδικαιολόγητα τη διαδικασία.»

Επίσης, η διαμεσολάβηση είναι δυνατή στις περιπτώσεις διεθνούς απαγωγής ανηλίκων, αν και στις περιπτώσεις αυτές η διαδικασία διαμεσολάβησης πρέπει να διαρκεί όσο το δυνατόν λιγότερο, με τον ελάχιστο δυνατό αριθμό συνεδριών. Η αναστολή της δικαστικής διαδικασίας για τη διενέργεια διαμεσολάβησης δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβεί τη νόμιμη προθεσμία για την εκδίκαση της υπόθεσης απαγωγής. Αν επιτευχθεί συμφωνία μέσω διαμεσολάβησης (που μπορεί να καλύπτει και άλλα θέματα), πρέπει να εγκριθεί από το δικαστήριο, με γνώμονα την υφιστάμενη νομοθεσία και την προστασία του συμφέροντος του τέκνου. Καθώς για θέματα απαγωγής ανηλίκων αρμόδιο μπορεί να είναι ένα δικαστήριο, ενώ για τις οικογενειακές υποθέσεις άλλο (αρμόδια για θέματα απαγωγής είναι μόνο τα δικαστήρια στις πρωτεύουσες επαρχιών, ενώ αρμόδια για οικογενειακές υποθέσεις είναι όλα τα δικαστήρια ανεξαρτήτως της περιφέρειάς τους), είναι δυνατόν, εάν η συμφωνία αφορά διάφορα θέματα, να πρέπει να εγκριθεί από διαφορετικά δικαστήρια (τα θέματα της απαγωγής από το δικαστήριο με έδρα την πρωτεύουσα επαρχίας και τα υπόλοιπα θέματα από το αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων).

Στις αστικές διαδικασίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων τα οποία εκδικάζουν υποθέσεις άσκησης βίας κατά γυναικών (Juzgados de Violencia sobre la Mujer), απαγορεύεται η διαμεσολάβηση.

11 Πού πρέπει να καταθέσω την αίτηση αγωγής διαζυγίου/δικαστικού χωρισμού/ακύρωσης γάμου; Ποιες είναι οι επίσημες διαδικασίες και ποια τα σχετικά έγγραφα που πρέπει να συνυποβάλλονται με την αγωγή;

α) Πού πρέπει να καταθέσω την αίτησή μου;

Μόλις θεμελιωθεί η διεθνής δικαιοδοσία των ισπανικών δικαστηρίων για την εκδίκαση της υπόθεσης (σύμφωνα με τον **κανονισμό (ΕΕ) 2019/1111 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2019**) και, κατά περίπτωση, η δικαιοδοσία για την εκδίκαση των μέτρων που συμπληρώνουν την απόφαση σχετικά με τον συζυγικό δεσμό, η αίτηση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού και ακύρωσης του γάμου (με εξαίρεση τις περιπτώσεις συναινετικού δικαστικού χωρισμού ή διαζυγίου ενώπιον συμβολαιογράφου όταν δεν υπάρχουν ανήλικα τέκνα) υποβάλλεται είτε στο πρωτοδικείο είτε στα κατά τόπους πρωτοδικεία οικογενειακών υποθέσεων. Πιο συγκεκριμένα, αρμόδιο είναι το

πρωτοδικείο:

- του τόπου της συζυγικής κατοικίας·
- εάν οι σύζυγοι κατοικούν σε διαφορετικές δικαστικές περιφέρειες, ο αιτών μπορεί να επιλέξει μεταξύ:
  - του δικαστηρίου της τελευταίας συζυγικής κατοικίας,
  - του δικαστηρίου του τόπου κατοικίας του καθ' ού η αίτηση,
  - ή, εάν ο καθ' ού δεν έχει σταθερό τόπο κατοικίας ή διαμονής, του δικαστηρίου της τρέχουσας ή της τελευταίας διαμονής του, κατ' επιλογή του αιτούντος·
- ή, εάν ο καθ' ού δεν έχει σταθερό τόπο κατοικίας ή διαμονής, του δικαστηρίου της τρέχουσας ή της τελευταίας διαμονής του, κατ' επιλογή του αιτούντος.
- Εάν ούτε έτσι μπορεί να θεμελιωθεί η δικαιοδοσία, αρμόδιο είναι το πρωτοδικείο του τόπου κατοικίας του υποβάλλοντος την αίτηση.
- Σε περίπτωση κοινής αίτησης των συζύγων για διαζύγιο ή δικαστικό χωρισμό, η αίτηση μπορεί να υποβληθεί ενώπιον του δικαστηρίου:
  - του τόπου της τελευταίας κοινής κατοικίας των συζύγων,
  - του τόπου κατοικίας οποιουδήποτε συζύγου.
- Αίτηση ασφαλιστικών μέτρων μπορεί να υποβληθεί ενώπιον του πρωτοδικείου της κατοικίας του αιτούντος.

Στην Ισπανία ο οργανικός νόμος αριθ. 1/2004, της 28ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με τα μέτρα πλήρους προστασίας από την έμφυλη βία, ίδρυσε τα δικαστήρια τα οποία εκδικάζουν υποθέσεις άσκησης βίας κατά γυναικών, αρμόδια για αστικές διαφορές σε διαδικασίες δικαστικού χωρισμού, διαζυγίου και ακύρωσης γάμου στις οποίες ο ένας από τους διάδικους ενώπιον του πολιτικού δικαστηρίου είναι γυναίκα η οποία έπεσε θύμα πράξεων έμφυλης βίας, σύμφωνα με την παράγραφο 1α άρθρο 87β του οργανικού νόμου σχετικά με τη δικαστική εξουσία, και για έναν από τους διαδίκους στην αστική διαφορά έχει κινηθεί έρευνα για διάπραξη, υποκίνηση ή συνεργεία σε πράξεις έμφυλης βίας. Στην περίπτωση αυτή, η αίτηση πρέπει να υποβληθεί στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την εκδίκαση υποθέσεων άσκησης βίας κατά γυναικών το οποίο επιλαμβάνεται της ποινικής διαδικασίας.

Για να εξοικειωθείτε με το ισπανικό δικαστικό σώμα και να εντοπίσετε ένα δικαστήριο, μπορείτε να συμβουλευέστε τη [μηχανή αναζήτησης δικαστηρίων](#) στον ιστότοπο του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου.

Σε περίπτωση χρήσης των υπηρεσιών συμβολαιογράφου, το δημόσιο έγγραφο συντάσσεται από τον συμβολαιογράφο του τόπου της τελευταίας κοινής κατοικίας ή της κατοικίας ή της συνήθους διαμονής ενός από τους αιτούντες.

Ο πρακτικός οδηγός σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού Βρυξέλλες ΙΙα είναι διαθέσιμος στην εξής ιστοσελίδα: [Εκδόσεις του ΕΔΔ](#)

β) Διατυπώσεις και έγγραφα

Όταν ο αιτών προσφεύγει στα δικαστήρια, η αίτηση ακύρωσης γάμου, δικαστικού χωρισμού ή διαζυγίου πρέπει να υποβάλλεται εγγράφως και να υπογράφεται από τον δικηγόρο του αιτούντος και από τον πληρεξούσιο νομικό που τον εκπροσωπεί. Οι εν λόγω νομικοί επαγγελματίες μπορούν να είναι κοινοί μεταξύ των διαδίκων, όταν οι σύζυγοι ζητούν συναινετικό δικαστικό χωρισμό ή διαζύγιο.

Η αίτηση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου πρέπει να συνοδεύεται από τα εξής έγγραφα:

- ληξιαρχική πράξη γάμου και, κατά περίπτωση, ληξιαρχικές πράξεις γέννησης των τέκνων· δεν αρκεί να προσκομιστεί απλώς το σχετικό απόσπασμα της οικογενειακής μερίδας (Libro de Familia)·
- τα έγγραφα επί των οποίων ο αιτών θεμελιώνει το δικαίωμά του·
- έγγραφα τα οποία απαιτούνται για την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης των συζύγων και ενδεχομένως των τέκνων, όπως φορολογικές δηλώσεις, εκκαθαριστικά σημειώματα μισθοδοσίας, τραπεζικές βεβαιώσεις, τίτλοι ιδιοκτησίας ή πιστοποιητικά μεταγραφής, εάν τα μέρη ζητούν τη λήψη μέτρων που αφορούν περιουσιακά στοιχεία·
- γονεϊκό σχέδιο σε σχέση με μέτρα που αφορούν ανήλικα αχειράφετα τέκνα ή ενήλικα τέκνα για τα οποία έχουν αποφασιστεί δικαστικώς μέτρα στήριξης που εμπλέκουν τους γονείς τους.
- πρόταση συμφωνίας συμβιβασμού, εάν η αίτηση διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού υποβάλλεται από κοινού.

Σε περίπτωση που γίνεται χρήση των υπηρεσιών συμβολαιογράφου (συναινετικός δικαστικός χωρισμός ή διαζύγιο χωρίς ανήλικα αχειράφετα τέκνα), ο νόμος υποχρεώνει τους συζύγους να επικουρούνται από εν ενεργεία δικηγόρο για την υπογραφή του σχετικού δημόσιου εγγράφου και να προσκομίζουν, επιπλέον των ληξιαρχικών πράξεων, τη συμφωνία συμβιβασμού.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για τα έξοδα της διαδικασίας;

Η νομοθεσία της Ισπανίας αναγνωρίζει το δικαίωμα των Ισπανών υπηκόων ή υπηκόων άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αλλοδαπών της Ισπανίας να λάβουν υπηρεσίες δικαστικής συνδρομής (ευεργέτημα πενίας), εφόσον αποδείξουν ότι δεν διαθέτουν τα απαραίτητα οικονομικά μέσα για τη διεξαγωγή της διαδικασίας.

Δικαίωμα δικαστικής συνδρομής θεμελιώνεται εφόσον ο ενδιαφερόμενος δεν διαθέτει επαρκείς οικονομικούς πόρους και εφόσον το ακαθάριστο εισόδημά του, υπολογιζόμενο σε ετήσια βάση ανά οικογενειακή μονάδα, δεν υπερβαίνει τα κατωτέρω όρια:

1. το διπλάσιο του δημόσιου δείκτη εισοδήματος (IPREM), όπως αυτός ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης, για πρόσωπα τα οποία δεν είναι μέλη οικογενειακής μονάδας·
2. τον δημόσιο δείκτη εισοδήματος, όπως αυτός ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης, πολλαπλασιαζόμενο επί 2,5 για πρόσωπα τα οποία είναι μέλη οποιασδήποτε κατηγορίας οικογενειακής μονάδας η οποία αποτελείται από λιγότερα από τέσσερα πρόσωπα·
3. το τριπλάσιο του δημόσιου δείκτη εισοδήματος, για οικογενειακές μονάδες οι οποίες αποτελούνται από τέσσερα ή περισσότερα πρόσωπα.

Υπολογισμός του δείκτη IPREM:

Υπολογισμός του δείκτη IPREM: Οι πληροφορίες σχετικά με το ύψος του IPREM και την εξέλιξή του είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: <http://www.iprem.com.es>

Η αίτηση υποβάλλεται στον δικηγορικό σύλλογο (Colegio de Abogados) της περιφέρειας του δικαστηρίου της κύριας δίκης ή του δικαστηρίου της κατοικίας του αιτούντος. Στη δεύτερη περίπτωση, το δικαστήριο διαβιβάζει την αίτηση στον τοπικά αρμόδιο δικηγορικό σύλλογο.

Οι δικηγορικοί σύλλογοι ορίζονται ως αρμόδιες υπηρεσίες παραλαβής των αιτήσεων επί διασυνοριακών διαφορών. Στις εν λόγω διαφορές, αρμόδια αρχή για την έκδοση της αίτησης είναι ο δικηγορικός σύλλογος του τόπου συνήθους διαμονής ή του τόπου κατοικίας του αιτούντος.

Υπήκοος συμβαλλομένου κράτους της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας για τη Διαβίβαση των Αιτήσεων Δικαστικής Συνδρομής μπορεί να υποβάλει αίτηση στην κεντρική αρχή της χώρας του για την εκτέλεση της συμφωνίας.

Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί πριν από την έναρξη της δικαστικής διαδικασίας, ή, εάν ο αιτούμενος δικαστική συνδρομή είναι ο καθ' ού, πριν από την αντίκρουση της αίτησης. Ωστόσο, τόσο ο αιτών όσο και ο καθ' ού μπορεί να υποβάλει αργότερα αίτημα δικαστικής συνδρομής εφόσον αποδείξει ότι έχει μεταβληθεί η οικονομική του κατάσταση.

Εφόσον δεν υπάρχουν επαρκή κοινά περιουσιακά στοιχεία και ένας εκ των συζύγων δεν μπορεί να επωφεληθεί του ευεργετήματος της δικαστικής συνδρομής, επειδή δεν το επιτρέπει η οικονομική κατάσταση του άλλου συζύγου, ο τελευταίος μπορεί να διαταχθεί να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα στο πλαίσιο διαδικασίας η οποία είναι γνωστή ως «litis expensas» (διαδικασία εξόδων δυνάμει ειδικής συμφωνίας στη διαδικασία διαζυγίου).

13 Υπάρχει δυνατότητα προσφυγής κατά απόφασης διαζυγίου/δικαστικού χωρισμού/ακύρωσης γάμου;

Στην Ισπανία οι δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται σε διαδικασίες διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου υπόκεινται σε έφεση. Η έφεση ασκείται εντός είκοσι ημερών από την έκδοση της εκκαλουμένης απόφασης, ενώπιον του πρωτοδικείου το οποίο την εξέδωσε. Η υπόθεση εμπίπτει στη δικαιοδοσία του αντίστοιχου εφετείου (Audiencia Provincial). Σε ορισμένες περιπτώσεις, η απόφαση επί της έφεσης υπόκειται σε αίτηση αναίρεσης και, κατά περίπτωση, σε έκτακτο ένδικο μέσο λόγω δικονομικής παράβασης ενώπιον του

Πολιτικού Τμήματος του Ανώτατου Δικαστηρίου (Tribunal Supremo) ή των πολιτικών και των ποινικών τμημάτων των ανώτερων δικαστηρίων (Tribunales Superiores de Justicia), σε περίπτωση ισχύος κανόνων ειδικού δικαίου στην εκάστοτε αυτόνομη κοινότητα.

Τα ένδικα μέσα που ασκούνται κατά της απόφασης σύμφωνα με τον νόμο δεν αναστέλλουν την ισχύ των μέτρων που προβλέπονται σε αυτή. Όταν η άσκηση των εν λόγω ένδικων μέσων αφορά αποκλειστικά τα μέτρα που διατάσσονται με την προσβαλλόμενη απόφαση, ο δικαστικός γραμματέας δηλώνει ότι η άσκηση τους δεν αναστέλλει την τελεσιδικία της απόφασης ακύρωσης του γάμου, δικαστικού χωρισμού ή διαζυγίου και εγκρίνεται η καταχώρισή της στο ληξιαρχείο.

Στη διαδικασία συναινετικού διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού, η απόφαση η οποία επικυρώνει στο σύνολό της την πρόταση συμφωνίας συμβιβασμού δεν υπόκειται σε έφεση παρά μόνον από την Εισαγγελία, εφόσον αυτή παρέμβει, η οποία δύναται να ασκήσει έφεση για την προστασία του συμφέροντος του ανηλίκου ή ανίκανου για δικαιοπραξία τέκνου. Σε περίπτωση που κάποιο μέτρο δεν εγκριθεί, είναι δυνατόν να ασκηθεί έφεση.

Όσον αφορά τα ασφαλιστικά μέτρα που είναι δυνατόν να ληφθούν από το δικαστήριο πριν ή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου, η απόφαση με την οποία διατάσσεται η λήψη των εν λόγω μέτρων δεν υπόκειται σε έφεση, δεδομένης της περιορισμένης χρονικής τους ισχύος, καθώς θα αντικατασταθούν από την απόφαση που θα εκδοθεί επί του δικαστικού χωρισμού, της ακύρωσης ή του διαζυγίου.

14 Τι πρέπει να κάνω για να επιτύχω αναγνώριση στο παρόν κράτος μέλος απόφασης διαζυγίου/δικαστικού χωρισμού/ακύρωσης γάμου η οποία έχει εκδοθεί από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Για το θέμα αυτό

η εφαρμοστέα νομοθεσία είναι ο [κανονισμός \(ΕΕ\) 2019/1111 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2019, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, και για τη διεθνή απαγωγή παιδιών \(αναδιατύπωση\)](#), γνωστός ως κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙβ, που ισχύει σε όλα τα κράτη μέλη πλην της Δανίας.

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/1111 του Συμβουλίου (κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙβ) αντικαθιστά τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 (κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙα) από την 1η Αυγούστου 2022, γεγονός που σημαίνει ότι ανάλογα με το πεδίο χρονικής εφαρμογής του, θα πρέπει να εφαρμόζεται ο ένας ή ο άλλος κανονισμός.

Εάν ζητείται μόνον η ενημέρωση των στοιχείων του ληξιαρχείου ενός κράτους μέλους (και του Ηνωμένου Βασιλείου έως τις 31.12.2020)

επί τη βάση αποφάσεων διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου οι οποίες εκδόθηκαν σε άλλο κράτος μέλος και οι οποίες, σύμφωνα με τη νομοθεσία του τελευταίου, δεν υπόκεινται πλέον σε ένδικα μέσα, αρκεί η απλή υποβολή σχετικής αίτησης στον υπεύθυνο του ληξιαρχείου, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στον ισχύοντα κανονισμό, η οποία συνοδεύεται από τα εξής έγγραφα:

- αντίγραφο της απόφασης, το οποίο πληροί τις προϋποθέσεις γνησιότητας που ισχύουν σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας έκδοσης·
- βεβαίωση βάσει του τυποποιημένου υποδείγματος εντύπου, η οποία εκδίδεται από το αρμόδιο δικαστήριο ή την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο εκδόθηκε η απόφαση·
- εφόσον πρόκειται για απόφαση που εκδόθηκε ερήμην, τα έγγραφα που πιστοποιούν ότι στον καθ' ού κοινοποιήθηκε προσηκόντως η αίτηση.

Εάν ζητείται η αναγνώριση στην Ισπανία απόφασης διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης γάμου που εκδόθηκε σε κράτος μέλος της ΕΕ, εκτός της Δανίας, πρέπει να υποβληθεί αίτηση αναγνώρισης, χωρίς να απαιτείται η προς αναγνώριση απόφαση να έχει τελεσιδικήσει στο κράτος έκδοσής της (με την προϋπόθεση ότι είναι εκτελεστή στο κράτος προέλευσης), ενώπιον του πρωτοδικείου του τόπου κατοικίας του προσώπου κατά του οποίου ζητείται η αναγνώριση της απόφασης ή η δήλωση μη αναγνώρισης. Σε περίπτωση που ο καθ' ού δεν διαμένει στην Ισπανία, η αίτηση μπορεί να υποβληθεί στον τόπο όπου αυτός βρίσκεται στην Ισπανία ή στον τόπο της τελευταίας διαμονής του στην Ισπανία, ή ελλείψει των ανωτέρω, στον τόπο κατοικίας του αιτούντος.

Η αίτηση υποβάλλεται εγγράφως από δικηγόρο και πληρεξούσιο και συνοδεύεται από τα έγγραφα που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση.

Η αναγνώριση δικαστικής απόφασης μπορεί να γίνει παρεμπιπτόντως.

Η αναγνώριση στην Ισπανία των αποφάσεων που εκδόθηκαν στη Δανία διέπεται από τον [νόμο 29/2015, της 30ής Ιουλίου 2015, σχετικά με τη διεθνή δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις](#). Η διαδικασία ξεκινά με την υποβολή απευθείας αίτησης ενώπιον του αρμόδιου πρωτοδικείου.

Εάν μοναδικός σκοπός της διαδικασίας είναι η καταχώριση της απόφασης στο ληξιαρχείο, δεν είναι απαραίτητη η εκ των προτέρων δικαστική αναγνώρισή της ή η διαδικασία κήρυξης εκτελεστότητας, και η εφαρμοστέα νομοθεσία είναι ο [νόμος 20/2011, της 21ης Ιουλίου 2011, για το ληξιαρχείο](#).

15 Ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο για την προσβολή της αναγνώρισης απόφασης διαζυγίου/δικαστικού χωρισμού/ακύρωσης γάμου η οποία έχει εκδοθεί από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Η διαδικασία αίτησης μη αναγνώρισης απόφασης είναι ίδια με εκείνη της αίτησης αναγνώρισης. Εάν η απόφαση έχει αναγνωριστεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2019/1111 του Συμβουλίου, μπορεί να υποβληθεί προσφυγή μόνο μετά την κοινοποίηση της απόφασης αναγνώρισης, ενώ πρέπει να ασκηθεί έφεση ενώπιον του αρμόδιου εφετείου εντός της νόμιμης προθεσμίας.

Εάν πρόκειται για απόφαση που εκδόθηκε στη Δανία, η προσφυγή ασκείται ενόσω εκκρεμεί η διαδικασία ενώπιον του πρωτοδικείου κατά την οποία ο αντίδικος ζήτησε την αναγνώριση της εν λόγω απόφασης. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η παράσταση δικηγόρου και πληρεξουσίου για την εκπροσώπηση του προσφεύγοντος.

16 Ποιο δίκαιο εφαρμόζεται από το δικαστήριο στο πλαίσιο μιας διαδικασίας διαζυγίου μεταξύ συζύγων που δεν διαμένουν στο παρόν κράτος μέλος ή που έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Μετά την έναρξη ισχύος του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 1259/2010, της 21ης Ιουνίου 2012](#), και σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 8 αυτού, οι σύζυγοι δύνανται να επιλέξουν το δίκαιο που θα εφαρμοστεί στον δικαστικό χωρισμό ή στο διαζύγιό τους μεταξύ εκείνων που ορίζονται στον κανονισμό. Ελλείψει επιλογής εκ μέρους τους, το διαζύγιο και ο δικαστικός χωρισμός υπόκεινται στο δίκαιο του κράτους:

1. της συνήθους διαμονής των συζύγων κατά τον χρόνο κατάθεσης της αίτησης· ή, ελλείψει αυτής,
2. της τελευταίας συνήθους διαμονής των συζύγων, υπό την προϋπόθεση ότι η διαμονή αυτή δεν έπαψε να υφίσταται άνω του έτους πριν από την κατάθεση της αίτησης και εφόσον ο ένας εκ των συζύγων εξακολουθεί να διαμένει στο συγκεκριμένο κράτος κατά τον χρόνο κατάθεσης της αίτησης· ή, ελλείψει αυτής,
3. της κοινής ιθαγένειας των συζύγων κατά τον χρόνο κατάθεσης της αίτησης· ή, ελλείψει αυτής,
4. του δικαστηρίου στο οποίο κατατέθηκε η αίτηση.

Το εφαρμοστέο δίκαιο για την ακύρωση του γάμου και τα αποτελέσματα που αυτή επιφέρει καθορίζεται ανάλογα με το εφαρμοστέο δίκαιο για την τέλεση του γάμου, σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα.

Όσον αφορά το γαμικό περιουσιακό καθεστώς, το εφαρμοστέο δίκαιο καθορίζεται σύμφωνα με τον [κανονισμό \(ΕΕ\) 2016/1103 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2016](#), για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της διεθνούς δικαιοδοσίας, του εφαρμοστέου δικαίου και της αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, ή, σε περίπτωση μη εφαρμογής του προαναφερόμενου κανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 του [Ισπανικού Αστικού Κώδικα](#).

Τα θέματα που αφορούν τη γονική μέριμνα των τέκνων ρυθμίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της [σύμβασης της Χάγης, της 19ης Οκτωβρίου 1996](#), βάσει του δικαίου του δικάζοντος δικαστή.

Για θέματα προσωρινών μέτρων εφαρμόζεται το δίκαιο που διέπει σε κάθε περίπτωση τον δικαστικό χωρισμό, το διαζύγιο ή την ακύρωση του γάμου, με εξαίρεση επείγουσες υποθέσεις επί των οποίων μπορούν να αποφανθούν τα δικαστήρια αναφορικά είτε με πρόσωπα είτε με περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στην Ισπανία, έστω και αν δεν είναι αρμόδια για την εκδίκαση της υπόθεσης.

Το εφαρμοστέο δίκαιο σχετικά με τις υποχρεώσεις διατροφής καθορίζεται σύμφωνα με το [πρωτόκολλο της Χάγης, της 23ης Νοεμβρίου 2007, σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής](#).

Το εφαρμοστέο δίκαιο όσον αφορά το γαμικό περιουσιακό καθεστώς καθορίζεται βάσει του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2016/1103 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2016](#).

Όσον αφορά την προσκόμιση αποδείξεων στην Ισπανία σχετικά με τις διατάξεις εφαρμοστέου αλλοδαπού δικαίου, πρέπει να αποδειχθεί το περιεχόμενο και η ισχύς της αντίστοιχης νομοθεσίας. Για τον σκοπό αυτό, τα ισπανικά δικαστήρια μπορούν να διατάξουν ελεύθερα τις αποδείξεις που κρίνουν απαραίτητες για την εφαρμογή του αλλοδαπού δικαίου.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι δικαστική διαδικασία η οποία κινείται ενώπιον των ισπανικών δικαστηρίων διέπεται πάντοτε από το δικονομικό δίκαιο της Ισπανίας, ανεξαρτήτως του δικαίου το οποίο είναι εφαρμοστέο στη διαδικασία διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου. Οι εν λόγω διαδικασίες ρυθμίζονται στον Τίτλο Ι του τόμου IV του [νόμου 1/2000, της 7ης Ιανουαρίου 2000, περί Πολιτικής Δικονομίας](#).

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 25/09/2025

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα